

Azərbaycanın maşınqayırma sənayesi haqqında

Avqust 2014

Azərbaycanın maşınqayırma sənayesi

Qısa tarixi icmal.

Maşınqayırma ağır sənaye kompleksi olub xalq təsərrüfatı üçün əmək alətləri, istehlak predmetləri və müdafiə xarakterli məhsullar istehsal edən bir sahədir. Maşınqayırma ümumilikdə xalq təsərrüfatının texniki təminat bazası olaraq istehsalatda əmək məhsuldarlığını yüksəltməklə, insanların maddi rifahının yaxşılaşmasına və dövlətin müdafiə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Maşınqayırmanın əsas sahələri - dəzgahqayırma, cihazqayırma, traktor və avtomobilqayırma, gəmiqayırma, təyyarəqayırma, kənd təsərrüfatı maşınqayırması, elektrotexnika, radiotexnika və avtomatika avadanlıqlarının hazırlanmasıdır.

1848-ci ildə dünyada ilk dəfə Bakıda neftin sənaye üsulu ilə hasilatı başlandı. 1858-ci ildə Bakıda ilk metal emalı zavodu tikilmişdir. 1859-cu ildə dünyada ilk neftayırma zavodu Bakıda istifadəyə verildi. Sonrakı illərdə neft, kimya və gəmiçiliyin inkişafı ilə əlaqədar bu sahələrə xidmət göstərən maşınqayırma və metal emalı müəssisələri meydana gəlmişdir.

1911-13-cü illərdə Bakıda 12 maşınqayırma zavodu, birinci dünya müharibəsinin əvvəllərində isə Bakı və onun ətrafında 127 mexaniki, metal emalı müəssisəsi fəaliyyət göstərirdi. Həmin müəssisələrdə 8066 nəfər fəhlə işləyirdi.

İkinci dünya müharibəsi illərində, yəni 1939-45-ci illərdə keçmiş SSRİ-nin bir çox sənaye şəhərlərindən Bakıya köçürülən maşınqayırma zavodlarında əsasən döyüş sursatı, silah və hərbi texnika üçün ehtiyat hissələri istehsal edilirdi.

Respublika maşınqayırma sənayesinin inkişafı Azərbaycanda neftçixarma sənayesinin XIX əsrin sonlarında və XX əsrin əvvəllərində olan inkişafı ilə üzvi surətdə bağlıdır. Xaricdən idxal edilmiş avadanlıq sonrakı dövrlərdə Nobel qardaşlarının, Rotşildin, Tağıyevin, Muxtarovun, Benkendorfun emalatxanalarında təmir olunurdu. Bu emalatxanalar gələcək maşınqayırma zavodlarının əsasını təşkil etmişdir. Maşınqayırmanın aparıcı sahəsi kimi respublikanın neft maşınqayırması yüksək dərəcədə ixtisaslaşdırılmış istehsal kompleksi kimi çıxış edirdi. Burada ümumi metallurgiya, tökmə və metiz bazasına malik olan bir sıra iri zavodlar cəmləşmişdir. Sonrakı dövrlərdə keçmiş Sovetlər İttifaqının neftçixarma sənayesinin 70%-ə qədər avadanlığının Azərbaycanın neft-maşınqayırma sənayesi tərəfindən istehsal olunması bu sürətli inkişafdan xəbər verirdi.

Böyük Vətən müharibəsi illərində Azərbaycanın maşınqayırma müəssisələrinin istehsal güclərinin 95%-i hərbi texnika və döyüş sursatlarının istehsalına yönəldilmişdir.

Həmçinin, neft emalı və neft-kimya müəssisələrinin də bu sahədə böyük xidmətləri olmuşdur. Neft çıxarılması daha da artırılmış və neft maşınqayırma avadanlıqlarının istehsalı da intensivləşdirilmişdir.

İttifaq dövründə maşınqayırma kompleksinin iri müəssisələrinin əsas məhsullar kimi neft-mədən avadanlıqları, elektrik mühərrikləri (400 min ədəd), güc transformatorları (2500 ədəd), lüminiset elektrik lampaları (15 min ədəd), elektrotermik (100 min evt.) və elektroqaynaq (15 mln ədəd) avadanlıqları, alçaq və yüksək gərginlikli aparatlar, avtobus və yük avtomobilləri (3000 ədəd), müxtəlif cihazlar, yol maşınları, hesablama texnikası vasitələri, soyuducular (300 min ədəd), hava soyuducuları (400 min ədəd), elektrik və qaz qızdırıcıları, mətbəx maşınları (25 min ədəd), sərinqeşlər (100 min ədəd), rəngli televizorlar, telefon aparatları və s. göstərmək olar.

Azərbaycanda neft maşınqayırması məhsullarının böyük hissəsi “Azneftkimyamaş” ASC-nin tərkibinə daxil olan müəssisələr tərəfindən istehsal olunur. Keçmişdə Sovetlər İttifaqının bütün neftçixarma ərazilərində neft və qazın çıxarılması və quyuların cari və əsaslı təmir xidməti üçün avadanlığın 70%-ə qədəri Azərbaycanda istehsal olunurdu. Neft maşınqayırma sənayesinin məhsulları dünyanın 35 ölkəsinə göndərilirdi. Azərbaycan neft maşınqayırma sənayesi bu tiptən olan sənaye müəssisələrinin ən çox cəmləşdiyi sahə hesab olunurdu. Azərbaycan neft-qaz maşınqayırma sənayesi birliyinin tarixi 1935-ci ildən başlayır. Həmin dövrdə neft-mədən avadanlıqlarının və alətlərinin istehsalı və təmiri müəssisələrin birləşdirilməsi əsasında Ümumiittifaq Neftmaşınqayırma Tresti-“Azneftmaş” yaradıldı və bu da sonralar Ümumiittifaq Sənaye Birliyi (ÜSB) “Soyuzneftmaş”a, daha sonra isə “Azneftkimyamaş” Dövlət Şirkətinə çevrildi.

22 mart 2001-ci il tarixli 649 sayılı Prezident Sərəncamı ilə "Azneftkimyamaş" Dövlət Şirkətinin bazasında eyniadlı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti yaradıldı. Bununla Azərbaycanın Neft Maşınqayırma Sənayesi yeni bir mərhələyə qədəm qoydu. Cəmiyyətin müəssisələrində hazırda 100-ə yaxın çeşiddə, 600-dən artıq tip-ölçüdə geoloji-kəşfiyyat, qazma, neftçixarma, quyuların təmiri və mədənlərin abadlaşdırılması üçün maşın və avadanlıqlar, alətlər və ehtiyat hissələri, habelə kimya sənayesi, kənd təsərrüfatı və digər sahələr üçün müxtəlif məhsullar istehsal edilir.

Bakı Dərin Özüllər Zavodunun təməli 1978-ci ildə qoyulmuşdur. 1984-cü ildə istismara verilən BDÖZ dənizin 200 metrədək dərinliyində quraşdırılmaq üçün dərin özüllər istehsal edən nəhəng sənaye müəssisəsidir. Ümumi istehsal gücü ildə 60 000 ton metalkonstruksiya olmaqla, müxtəlif dərinliklərdən asılı olaraq ildə 2-3 dərin dəniz özüllü yığmağa imkan verir. 1985-ci ildə quraşdırılmış ilk stasionar dəniz platforması

hazırda “Günəşli” yatağında istismar olunur. Zavod 1986-cı ildə layihə gücünə çatdırılmışdır. Zavodda ötən dövr ərzində 178 metrədək dərinlik üçün 12 dəniz platforması hazırlanmışdır. 1992-ci ildə ilk dəfə olaraq “BP” şirkəti üçün Şimal dənizində quraşdırılmaq məqsədilə boruların hazırlanması üzrə kontrakt BDÖZ-də uğurla həyata keçirilmişdir. 1994-cü il sentyabrın 20-də “Əsrin müqaviləsi” imzalandıqdan sonra Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda həyata keçirilən bütün neft layihələrində BDÖZ fəal iştirak edir.

SSRİ dövründə Azərbaycanada mövcud olmuş iri sənaye müəssisələri

Sənaye müəssisələri	Məhsullar
ELEKTROTEKXNİKA SƏNAYESİ	
“Azərelektomaş” EİB	
- BEMZ	elektrik motorları (H200-dək)
- zavod “Elektromaşına”	elektrik motorları (H480-dək)
- “Quba elektrotexnika” zavodu	elektrik motorları (məişət texnikası)
“Azərelektroterm” EİB	
- “Bakı termiki avadanlıqlar” zavodu	Termiki avadanlıqlar
- “Bakı elektrik qaynaq avadanlıqlar” zavodu	Qaynaq avadanlıqları
- “Salyan qaynaq avadanlıqlar” zavodu	Qaynaq avadanlıqları
“Azərelektroişiq” EİB	
- “Bakı lampa” zavodu (sökülüb)	-
- “Bakı elektroavtomat” zavodu	Açarlar, şitlər, elektrik maqnitlər
“Bakkondisioner” EİB	
- “Bakı kondisioner” zavodu	Kondisioner
- “Bakı məişət texnikası” zavodu	Elektrokombayn
- “BAKMİL” BM	Məişət texnikası, elektrik

	motorları
- "Layihə-Konstruktor" Büro	-
"Sənayecihaz" EİB	Ölçü cihazları
"Neftqazavtomatika" EİB	Avtomatika məhsulları
"Geozfiziki cihazlar" EİB	Geoloji avadanlıqlar
"Mərkəzi elektrotökmə" zavodu	Çuqun-polad tökmə
"Azərkabel" zavodu	Kabel məmulatları
"Azərelektroizlot" zavodu	İdarəedici sistemlərin detalları
"Xankəndi elektronika" zavodu	Çıraq məhsulları
"Bakı transformator" zavodu	Quru və yağ transformator
"Bakı yüksək gərginlikli avadanlıqlar" zavodu	Elektrik avadanlıqları

AĞIR MAŞINQAYIRMA SƏNAYESİ

"Azneftkimyamaş" ASC (9 zavod və 4 institut)	Neft-mədən avadanlıqları
"Azyolmaş" zavodu	Katok, yazmaqazan, traktor

AVTOMOBİL

KƏND TƏSƏRRÜFATI TEXNİKASI SƏNAYESİ

"Bakı xüsusi avtomobil" zavodu	Avtofurqan, avtobus
"7-ci dövlət yastıqlar" zavodu	Yastıq (podşipnik)
"Zəyəm kənd təsərrüfatı maşınları"	k/t texnikası ehtiyat

zavodu	hissələri
“Xankəndi kənd təsərrüfatı maşınları” zavodu	k/t texnikası ehtiyat hissələri
“Mingəçevir kənd təsərrüfatı maşınları” zavodu	k/t texnikası ehtiyat hissələri

DƏZGAHQAYIRMA SƏNAYESİ

“Azdəzhagsənaye” İB	Tokar dəzgahları, təmiri
“Ağdam dəzgahqayırma” zavodu	Tərtibatlar
“Əli-Bayramlı dəzgahqayırma” zavodu	Dəzgahlar
“Bakı Texniki Xidmət Mərkəzi”	Təmir
“Çinar” İB	Soyuducu
“Etalon” zavodu	Cihazlar

Əsas maşınqayırma müəssisələri

“Azneftkimyamaş” ASC-yə daxil olan zavod və institutlar

1. Bakı neft maşınqayırma zavodu;
2. “Bakı fəhləsi” maşınqayırma zavodu
3. Suraxanı maşınqayırma zavodu
4. Sabunçu Elmi-İstehsalat Birliyi
5. B.Sərdarov adına maşınqayırma zavodu
6. Zabrat maşınqayırma zavodu
7. Bakı neftqazmədən avadanlıqları zavodu
8. Balaxanı maşınqayırma zavodu
9. Səbail maşınqayırma zavodu
10. Azərbaycan Elmi Tədqiqat və Layihə Konstruktor Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZİNMAŞ)
11. Azərbaycan Maşınqayırma Texnologiya İnstitutu
12. “Neftmaş” Xüsusi Konstruktor Bürosu
13. “Azərdövlətmaşlayihə” İnstitutu.

Bakı neft maşınqayırma zavodu

“Bakı neft maşınqayırma zavodu” TASC 2010-cu ildə “Səttərhan adına maşınqayırma zavodu” TASC və “Bakı neft mədən maşınqayırma zavodu” TASC-in birləşməsi nəticəsində yaranmışdır. Zavod quyuların qazılması və əsaslı təmiri üçün neft mədən avadanlıqların istehsalı sahəsi üzrə ixtisaslaşmışdır. İstehsal etdiyi məhsullar fontan armaturları, qazma rotorları, siyirtmələri göstərmək olar. Zavodun ərazisi 19.6 ha-dır. Zavodda 314 nəfər işçi çalışır. Ukrayna və Rusiyaya fontan armaturları və kəmərlər başlıqları ixrac edir.

“Bakı fəhləsi” maşınqayırma zavodu

“Bakı fəhləsi” maşınqayırma zavodu 1900-cü ildə yaradılmış, “Keşlə maşınqayırma zavodu” ilə birləşmişdir. Zavod mancanaq, qaldırıcı kranlar, qazma aqreqlarının istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. Ərazisi 16 ha təşkil edən zavodda 380

nəfər işçi çalışır. Mancanaq və AZİNMAŞ 80 qurğularını Qazaxıstana ixrac edir. Zavodun beynəlxalq dərəcəli İSO sertifikatı var.

Suraxanı maşınqayırma zavodu

Suraxanı maşınqayırma zavodu 1926-cı ildə yaradılmışdır. Ərazisi 11.3 ha-dır. Zavod yeraltı neft-mədən avadanlıqlarının istehsalı (dərinalik nasosları) üzrə ixtisaslaşmışdır və dərinalik nasosları, qaz-lift klapanları, pakerlər istehsal olunur. Zavodda 368 nəfər işçi çalışır. Zavod dərinalik nasoslarını və pakerlərini Qazaxıstan və Rusiyaya ixrac edir. Zavodun beynəlxalq dərəcəli API və İSO sertifikatları var.

Sabunçu Elmi-İstehsalat Birliyi

Sabunçu Elmi-İstehsalat Birliyi 1914-cü ildə yaradılmışdır. Zavod maşınlar üzərində müxtəlif qurğuların quraşdırılması üzrə ixtisaslaşmışdır. Son dövrlərdə metal konstruksiyalar, körpülər üçün metal özüllər, işıq dirəkləri istehsal edir. Zavodun ərazisi 9.2 ha-dır. Müəssisədə 236 nəfər işləyir. Zavod beynəlxalq İSO sertifikatına malikdir.

B.Sərdarov adına maşınqayırma zavodu

B.Sərdarov adına maşınqayırma zavodu 1926-cı ildə yaradılmışdır. Zavod 37 ha ərazini əhatə edir və 210 nəfər işçi heyəti vardır. Siyirtmələr, dönən kranlar, fontan armaturlar istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. Rusiyaya iki ədəd manifold qurğusu ixrac olunmuşdur.

Zabrat maşınqayırma zavodu

Zabrat maşınqayırma zavodu 1921-ci ildən fəaliyyət göstərir. Ərazisi 4.6 ha olub, 118 nəfər işçi heyəti vardır. Zavod buruq qüllələrin istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. Hal-hazırda özüllər, metal konstruksiyaların istehsalı ilə fəaliyyət göstərir. Zavod API və İSO beynəlxalq sertifikatlara malikdir. Zavod qüllə özüllərini Rusiyaya ixrac edir.

Bakı neftqazmədən avadanlıqları zavodu

Bakı neftqazmədən avadanlıqları zavodu 1967-ci ildən fəaliyyət göstərir. Zavodun ərazisi 1.6 ha-dır. Zavod neft avadanlıqlarının təmiri və servisi üzrə ixtisaslaşmışdır. İstehsal etdiyi məhsullar isə avtoçənlər, neft məhsullarının daşınması üçün avtoçənlər, borudaşıyan xüsusi qoşqular, nasos avadanlıqlarının göstərmək olar. Zavodda 70 nəfər işçi çalışır.

Balaxanı maşınqayırma zavodu

Balaxanı maşınqayırma zavodu 1900-cü ildə yaranmışdır. Zavod qazma baltaların və alətlərin istehsalı üzrə ixtisaslaşmış, boru tutucular, metçiklər, kolokovlar, baltalar, karbikatorlar, frezervlərin istehsalı ilə məşğuldur. Zavodun ərazisi 3 ha-dır. Hal-hazırda zavodda 84 nəfər işçi çalışır. Zavod İSO beynəlxalq sertifikatına malikdir.

Səbail maşınqayırma zavodu

Səbail maşınqayırma zavodu 1906-cı ildə yaranmışdır. Zavod neft mədən alətlərinin və elevatorların istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. Zavodun ərazisi 1.7 ha, işləyənlərin sayı isə 50 nəfərdir. Zavod İSO beynəlxalq sertifikatına malikdir.

Azərbaycan Elmi Tədqiqat və Layihə Konstruktor Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZİNMAŞ)

Azərbaycan Elmi Tədqiqat və Layihə Konstruktor Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZİNMAŞ) 1931-ci ildə yaranmışdır. AZİNMAŞ-nun fəaliyyət sahəsi yerüstü neft mədən avadanlıqlarının layihələndirilməsidir. İstehsal etdiyi məhsullara neft maşınqayırması alət və avadanlıqlarını göstərmək olar. İnstitutun ərazisi 4.0 ha, orada çalışanların sayı 70 nəfərdir. İxrac məhsulu kimi qazma qurğusu, ixrac olunan yer isə BƏƏ-dir. İnstitutun İSO beynəlxalq sertifikatı var.

Azərbaycan Maşınqayırma Texnologiya İnstitutu

Azərbaycan Maşınqayırma Texnologiya İnstitutu 1961-ci ildə yaranmışdır. İnstitutun ərazisi 6.0 ha, işləyənlərin sayı 70 nəfərdir. İnstitut öz fəaliyyət sahəsini texnologiyaların və qeyri-standart avadanlıqların layihəsində əks etdirir. İstehsal etdiyi məhsullar sırasına muftanı göstərmək olar.

“Neftmaş” Xüsusi Konstruktor Bürosu

“Neftmaş” Xüsusi Konstruktor Bürosu 1966-cı ildə yaradılmışdır. İnstitut öz fəaliyyətini “AZİNMAŞ” layihə institutunda davam etdirir. İnstitutun fəaliyyət sahəsinə yeraltı neft avadanlıqlarının layihələndirilməsi, istehsal etdiyi məhsullar isə pakerlər, klapınlar, dərinlik nasoslarının təmiri, fontan quyuları üçün xüsusi kompleks hissələrin hazırlanmasını göstərmək olar. İnstitutda 25 nəfər çalışır. İxrac məhsulları kimi pakerlər, klapınlar, neft-qaz quyuları üçün xüsusi alətlər, neft avadanlıqlarının hissələrini göstərmək olar. İxrac edilən ölkə Rusiyadır. İnstitut beynəlxalq İSO sertifikatına malikdir.

“Azərdövlətmaşlayihə” İnstitutu

“Azərdövlətmaşlayihə” İnstitutu 1968-ci ildə yaranmışdır. İnstitut öz fəaliyyət sahəsi maşınqayırma üzrə layihə işləridir. İnstitutda 22 nəfər çalışır. İnstitut layihə işləri ilə bağlı xidmətləri təklif edir.

Digər maşınqayırma müəssisələri

“Qala maşınqayırma” ASC

“Qala maşınqayırma” ASC 2001-ci ildə yaranmışdır. Bundan əvvəl isə 1934-cü ildən S.M.Kirov adına Mexaniki-təmir zavodu kimi fəaliyyət göstərirdi. Zavod neft-mədən avadanlıqların istehsalı, mancanaq dəzgahları üçün reduktorlarının əsaslı təmiri və istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. İstehsal etdiyi məhsullara VP(50,80) tipli yuyucu fırlanğıclar, EŞN(5,10) tipli ştanq elevatorlar, ETK(48,60,73,89) tipli boru elevatorlar, EZN (48,60,73,89,114) tipli boru elevatorlar, ştanq və boru açarlar, dartıcı diyircəklər(4,8,10ton), OŞ 50x70 oynaqlı şarnir birləşmələr (10 növ), SUS quyuağzı kippəci, SKN MD üçün şatunun aşağı başlıqları və krivoşip barmaqları, kanat sıxıcıları, açarlar üçün suxarilər daxildir.

"Gəncə avtomobil zavodu" İstehsalat Birliyi

"Gəncə avtomobil zavodu" İstehsalat Birliyinin əsası 1986-cı ildən qoyulmuşdur. Müəssisə 2004-cü ildən fəaliyyətə başlamışdır. Müəssisə istehsal-texniki təyinat üzrə kənd təsərrüfatı traktorları və texnikaları avtomobil istehsalı üzrə ixtisaslaşmışdır. İstehsal etdiyi məhsullara traktorlar, asma avadanlıqlar, qoşqular, ekskavatorlar, məişət tullantıları toplayan maşınlar, avtokranlar, yük avtomobillərini göstərmək olar. 2013-cü ilin mart ayı ərzində “Gəncə avtomobil zavodu” İstehsalat Birliyində ümumilikdə 74 ədəd “Belarus” markalı traktor, 15 ədəd “MAZ” avtomobili yığılıb. Ümumilikdə “Gəncə avtomobil zavodu” İstehsalat Birliyində 3400-ə qədər “Belarus” markalı traktor, 1800-ə yaxın “MAZ” avtomobili, 24 ədəd Haller markalı maşın, 12 ədəd avtokran yığılıb.

Sumqayıt Texnologiyalar Parkı

Sumqayıt Texnologiyalar Parkı (STP) regionda texnoparkların yaradılmasında pioner olmaqla, müxtəlif istehsalat sahələri üzrə ixtisaslaşmış nəhəng zavodlar kompleksidir. Regionda nadir layihə olan STP Azərbaycanın həm daxili, həm də xarici bazarının tələbatını tam ödəmək qabiliyyətinə qadirdir. Texnoparkın məhz Sumqayıtda yaradılması Azərbaycanın iqtisadi cəhətdən inkişafına əhəmiyyətli dərəcədə təkan verməklə yanaşı, vaxtilə Qafqazda sənaye mərkəzi kimi yaradılan Sumqayıtın tarixi

ənənələrinin bərpası deməkdir. Bu gün STP-nin tikinti-montaj və istehsalat sahələrində 4500 işçi işləyir. Tikilməkdə olan zavodlar təhvil verildikdən sonra işçi heyətinin sayı 1000 nəfər də artacaq ki, bu da öz növbəsində sosial yaşayış standartlarının yaxşılaşdırılmasına zəmin yaradacaq.

STP 2009-cu il dekabr ayının 22-də dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən istismara verilmişdir. STP-nin bütün zavodları Avropada istehsal olunmuş ən yeni texnoloji avadanlıqla təchiz olunub. İstehsal prosesində istifadə olunan xammallar da Avropanın qabaqcıl ölkələrindən idxal olunur. Ümumi sahəsi 250 hektar olan sənaye tikililəri sahəsində yeni zavodların dizaynı və tikintisi davam edir. STP-nin bütün zavodları Avropa istehsalı olan laboratoriyalarla təmin olunub və AZS ISO/IEC 17025-2009 standartlarına uyğun akkreditə olunub; STP-də istehsal olunmuş bütün məhsulların müvafiq sertifikatları var. STP-də ISO 9001 və OHSAS 18001 beynəlxalq standartları da tətbiq olunur. Sumqayıt Texnologiyalar Parkında maşınqayırma sahəsi üzrə bir sıra iri müəssisələr fəaliyyət göstərir. Bunlara Ağır Maşınqayırma Zavodu, Elektrik Avadanlıqları Zavodu, Elektron Cihazları Zavodu aiddir.

Naxçıvan Avtomobil Zavodu

Naxçıvan Avtomobil Zavodu 2010-cu ilin yanvar ayının 11-də istismara verilmişdir. 2009-cu ilin may ayında Pekində keçirilən Çin-Azərbaycan biznes-forumu çərçivəsində Naxçıvan Avtomobil Zavodu və Çinin "CHONGQING LIFAN INDUSTRY (GROUP) IMP. & EXP. CO., LTD." Avtomobil Korporasiyası arasında əməkdaşlıq sazişi imzalandı. Hazırda sazişə əsasən, Naxçıvanda "LİFAN" markalı minik avtomobillərinin yığıcı təşkil olunur. Zavodda Almaniya, Belçika və İtaliyada hazırlanan son model avadanlıqlardan istifadə olunur. Zavodun ümumi sahəsi 2.6 ha təşkil edir. Bura 2472m² sahəsində istehsal sexi, 720m² sahəsində anbar, 2538m² sahəsində dayanacaq meydanı, 500m² əhatə edən sınaq meydançası və 450m² sahəsində sərqi salonu daxildir. Zavod ildə 5000 ədəd avtomobil istehsal etmək gücünə malikdir. Birinci il zavodda 1000 ədəd avtomobil istehsal olunması nəzərdə tutulub. Zavodda 50 nəfər yerli işçi çalışır. İstehsal çinli mütəxəssislərin nəzarəti altında həyata keçirilir.

“Mingəçevir İzolit” ASC

“Mingəçevir İzolit” ASC Mingəçevirdə yerləşən “Azərelektroizolit” zavodunun bazasında yaradılmışdır. Müəssisə 1963-cü ildən öz məhsullarının ilk növlərini buraxmağa başlamışdır. Elektroizolyasiya materiallarının istehsalçısı olan bu müəssisə SSRİ-də böyük təşkilatlardan biri olmuş və 600-dən çox müəssisə ilə əməkdaşlıq etmişdir. Bunlara “Tümenneft” “Başneft” “Elektrosila İB” “Rovno elektroaparat” zavodu və s. misal göstərmək olar. Müəssisənin istehsal etdiyi izolyasiya materialları, neft sənayesi və kanalizasiya xətləri üçün şüşə plastik borular, yüksək təzyiqə davamlı polietilen qaz və su boruları, hər növ dizaynda soyuğa, zərbəyə davamlı qranit, polipropilen isti və soyuq su boruları yüksək keyfiyyətə malikdir. 2008-ci ildə müəssisə İSO 9001 – 2000 beynəlxalq standartına uyğun keyfiyyətin idarəetmə sisteminin sertifikatını almışdır.

“Bakı Gök-Nur” Zavodu

“Gök-Nur Bakı LTD” 2003-cü ildə təsis olunmuşdur. Zavod dünya standartlarına uyğun geniş çeşiddə və müxtəlif ölçüdə 450/750V PVC izolə olunmuş quraşdırma (montaj) kabelləri, 450/750V PVC izolə olunmuş fleksibl kabelləri, 300/500V PVC izolə olunmuş quraşdırma (montaj) kabelləri, 300/500V PVC izolə olunmuş çoxdamarlı fleksibl mis ötürücülü kabellər, 0.6/1kv izolə olunmuş alçaq gərginlikli kabellər, PVC kabel kanalları istehsal edir və 2008-ci ilin axırlarından 6/10 kilovolt, 8.7/15 kilovolt, 12/20 kilo-volt, 20.3/35 kilovolt orta gərginlik kabellərinin istehsalına başlamışdır. “Gök-Nur Bakı LTD” TS EN İSO 9001-2000 keyfiyyət sertifikatı, Azərbaycan Dövlət Standartlaşdırma və Metrologiya Mərkəzinin AZS Milli Sertifikatlaşdırma sistemi ilə “Uyğunluq Sertifikatı”na və Oksas 18001-2007 keyfiyyət sertifikatına layiq görülmüşdür.

Bakı Polad Burazlar Zavodu

Bakı Polad Burazlar zavodun illik istehsal gücü 11 000 tondur. Zavod 0,8mm-dən başlamış 44 mm-dək olan polad burazlar istehsal edir. 2003-cü ildə ISO beynəlxalq keyfiyyət sertifikatını almışdır.

Bakı Gəmiqayırma Zavodu

Azərbaycanın iqtisadi və sənaye potensialının gücləndirilməsində mühüm rol oynayacaq Bakı Gəmiqayırma Zavodunun tikintisi respublikamızda həyata keçirilən iri infrastruktur layihələrindən biridir. Təmali 2010-cu il martın 19-da Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulmuş zavod Xəzər dənizində ən müasir tələblərə cavab verən istənilən növ müxtəlif təyinatlı gəmilərin tikintisi, təmiri və ümumilikdə dəniz mühəndisliyi işlərinin yerinə yetirilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərəcəkdir. Zavodun tikintisi və istismarı işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə ARDNŞ, Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti (AİŞ) və Sinqapurun “Keppel Offshore & Marine” şirkəti tərəfindən “Bakı gəmiqayırma zavodu” MMC birgə müəssisəsi yaradılıb. Təsisçilər arasında 2010-cu il dekabrın 10-da imzalanmış razılaşmaya əsasən, ARDNŞ, AİŞ və Keppel zavodun nizamnamə kapitalında müvafiq olaraq 65 faiz, 25 faiz və 10 faiz paya malikdirlər. İstehsal prosesində metalkəsmə, profiləymə, lövhəəymə, 3D borukəsmə rəqəmsal avadanlığı kimi müasir texnoloji vasitələrdən istifadə olunacaqdır.